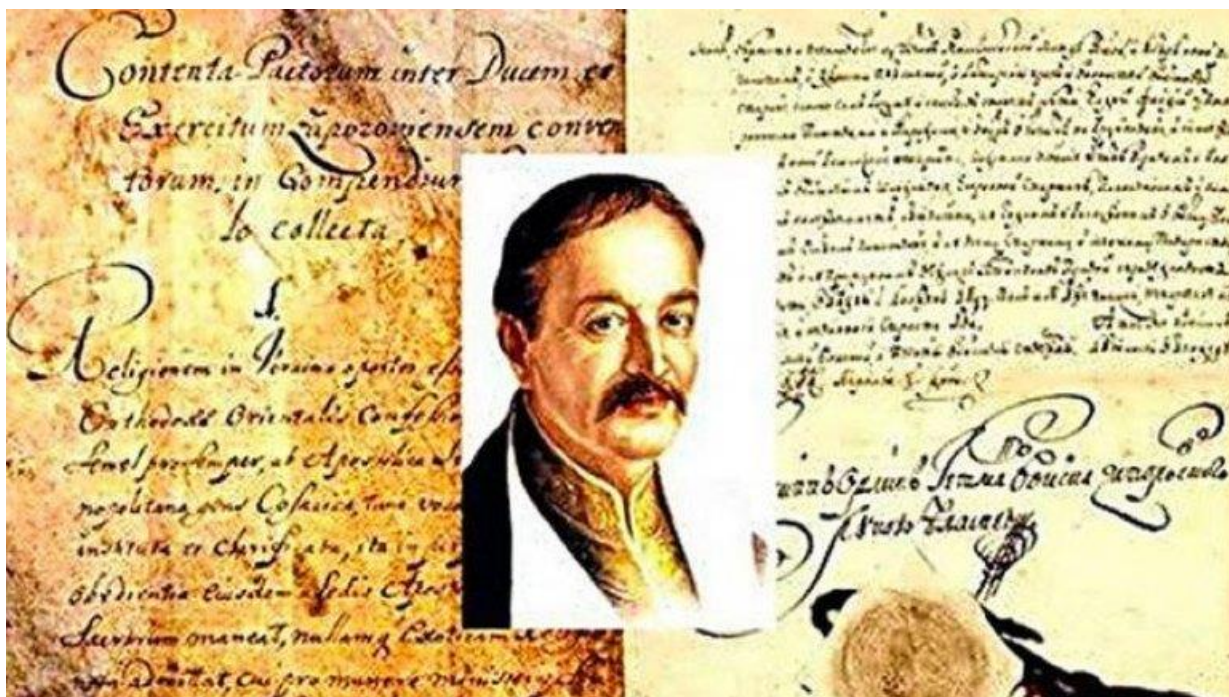

З В І Т

про проведення наукового семінару з нагоди вшанування Дня підписання «Пактів й Конституцій законів і вольностей Війська Запорозького»

05.04.2023 р. з ініціативи голови наукового гуртка з історії держави і права України та зарубіжних країн кафедри історії держави і права Національного університету «Одеська юридична академія» доцента Наталії Єфремової та при сприянні Наукової бібліотеки університету було проведено науковий семінар за темою «Пакти й Конституції законів і вольностей Війська Запорозького та його значення в історії українського права».

Вибір тематики наукового заходу пов'язаний з прагненням науковців кафедри залучити здобувачів до обговорення важливих історико-правових тем, що мають дискусійних характер в історико-правовій науці.

Мета проведення цього заходу пов'язана з бажанням науково-педагогічного складу кафедри історії держави і права та науковців бібліотеки університету досягти виконання низки наступних завдань:

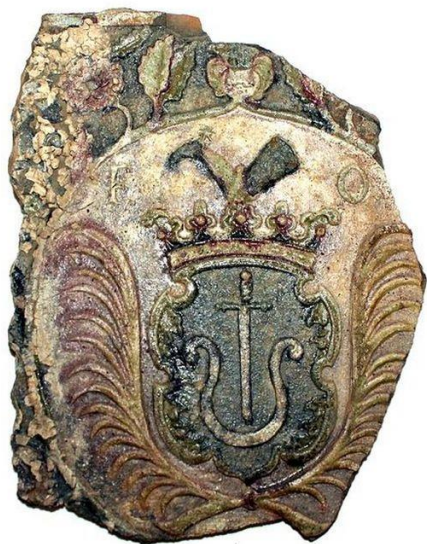
1. Зблизити дослідників початківців з представниками історико-правової школи університету;
2. Привернути увагу молодих дослідників до важливих подій з історії українського державотворення, що відбувались на початку XVIII ст.;
3. Допомогти молодим дослідникам краще орієнтуватись в історико-політичних аспектах становлення й розвитку права та держави України в умовах важких випробовувань;
4. Сприяти розвитку навичок у молодих дослідників аргументованого, логічного та юридично грамотного викладення своїх думок, відстоювання особистих правових позицій під час наукових дискусій;
5. Допомогти молодим дослідникам вести політико-правові, професійно-ділові дискусії;
6. Розвивати співпрацю між науковою бібліотекою НУ ОЮА та молодими дослідниками в освітній та науковій діяльності;
7. Допомогти молодим дослідникам навчитися правильно аналізувати й оцінювати життєві обставини на основі поєднання юридичних знань та внутрішнього переконання;

8. Вдосконалювати у молодих дослідників навички презентування результатів власних досліджень під час участі у наукових заходах;

Ознайомити присутніх з матеріалами фондів Наукової бібліотеки Національного університету «ОЮА».

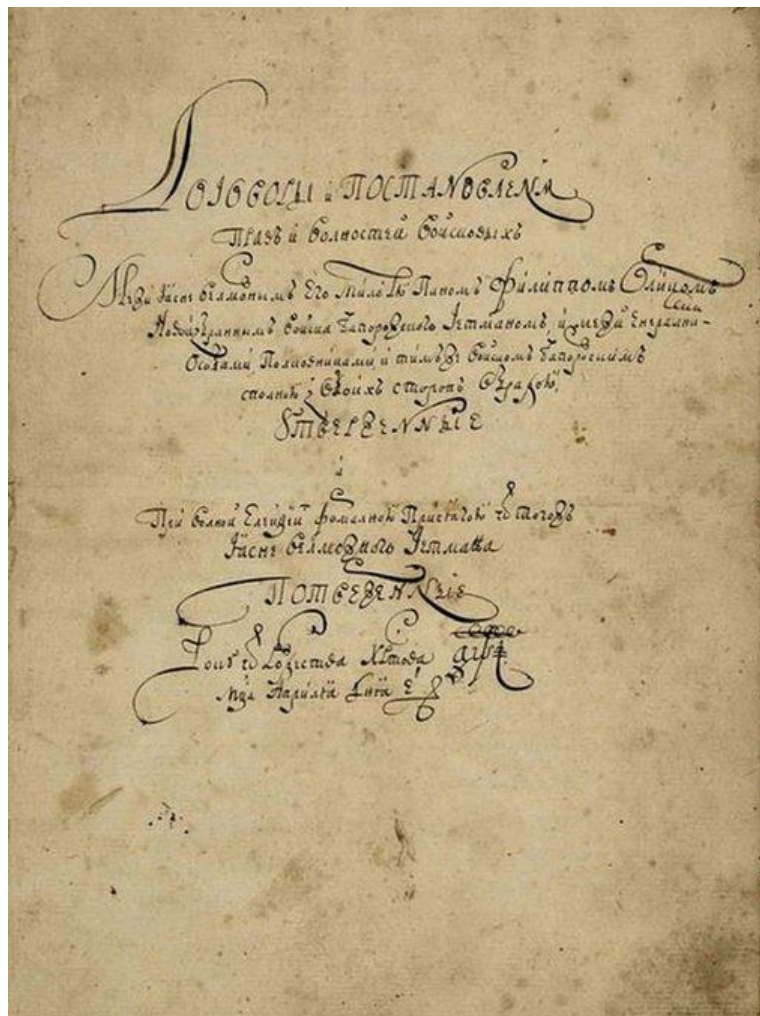
Наукова реконструкція зовнішності гетьмана Пилипа Орлика (ліворуч) та Івана Мазепи у воску. (Фото заповідника "Гетьманська фортеця")

Фрагмент кахлі з будинку Пилипа Орлика в Батурині, XVIII ст.

Особиста печатка з гербом «Новина» гетьмана Пилипа Орлика (Державний архів Швеції)

Титульна сторінка конституції староукраїнською мовою
(Оригінал зберігається в Російському державному архіві давніх актів)

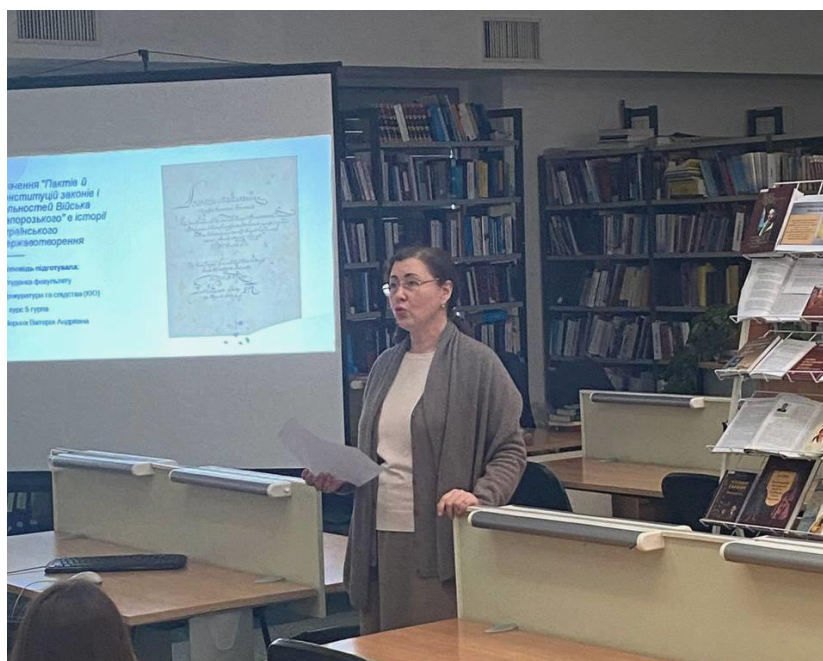
Фото: Конституція Пилипа Орлика. Стокгольм, Національний архів Швеції

У роботі наукового семінару взяли участь 42 здобувача вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» факультетів прокуратури і слідства (кримінальної

юстиції), адвокатури та антикорупційної діяльності, а також здобувачів фахової передвищої освіти освітнього ступеня «молодший бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» Фахового юридичного коледжу.

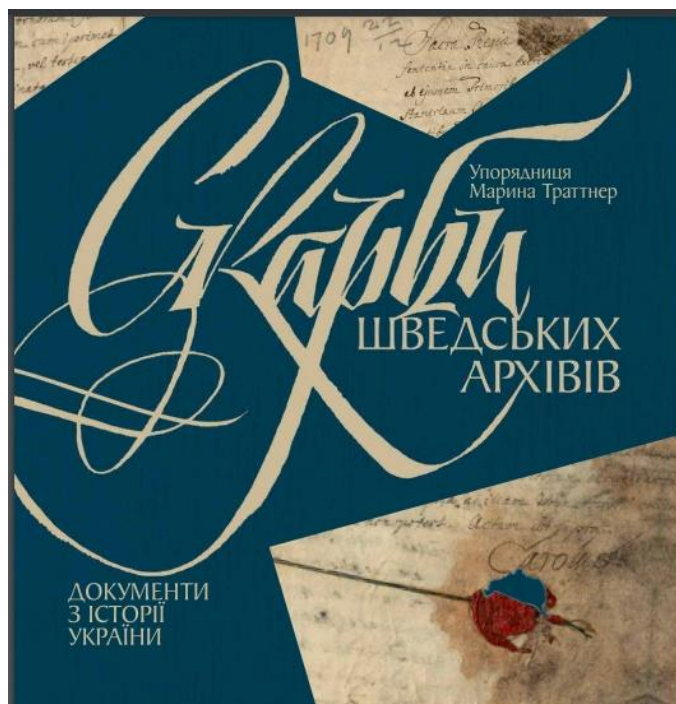

На початку роботи заходу доцент Єфремова Н.В. звернулась з привітанням до його учасників та пояснила важливість історико-правових досліджень у вивченні права України в сучасних умовах.

Директорка наукової бібліотеки Національного університету «Одеська юридична академія» Таїсія Іванійчук, вітаючи учасників семінару, наголосила на важливості ознайомлення з джерельною базою історичних досліджень, які висвітлюють розвиток

політико-правових відносин доби України-Гетьманщини, історіографію Війська Запорізького та біографістику українського гетьманства. Особливу увагу пані Таїсія зосередила на виданнях з фонду наукової бібліотеки НУ «ОЮА». Чільне місце в запропонованій презентації зайняла книга «СКАРБИ ШВЕДСЬКИХ АРХІВІВ. Документи з історії України» (Одеса : Видавець: Музей української книги, 2021), яку упорядкувала Марина Траттнер (Marina Trattner).

СКАРБИ ШВЕДСЬКИХ АРХІВІВ. Документи з історії України. Упорядниця Марина Траттнер. – Одеса: Видавець: Музей української книги, 2021. – 259 с.

URL: <https://www.patreon.com/posts/73627333?pr=true...>

У своїй доповіді пані Таїсія зазначила, що Марина Траттнер вже багато років живе в у Швеції та має юридичну практику. Разом з тим, пані Марина, захоплено вивчає зміст історичних документів, які стосуються довгих років спільної історії наших держав і зберігаються у різноманітних шведських архівах і часто вже в цифровій формі: цифрова платформа культурної спадщини ALVIN; Державний архів Швеції (Riksarkivet), Архів українського товариства у Швеції тощо.

Достатньо велику частку серед досліджених документів, як зазначила Таїсія Іванійчук, складають документи Військової канцелярії Карла XII, що стосуються України періоду створення Конституції Орлика, Прутського миру і переговорів запорізьких послів з Османським султаном (1710-1711). Шведський архівіст, один з авторів книги Ян Міспелаєре особливо звертає увагу на лист Карла XII від 14 вересня 1711 року до посла Томаса Функа, в якому говорить про Україну, як незалежну державу.

В шведських архівах містяться документи, які описують неймовірні історії героїв, серед яких є і гетьман Пилип Орлик.

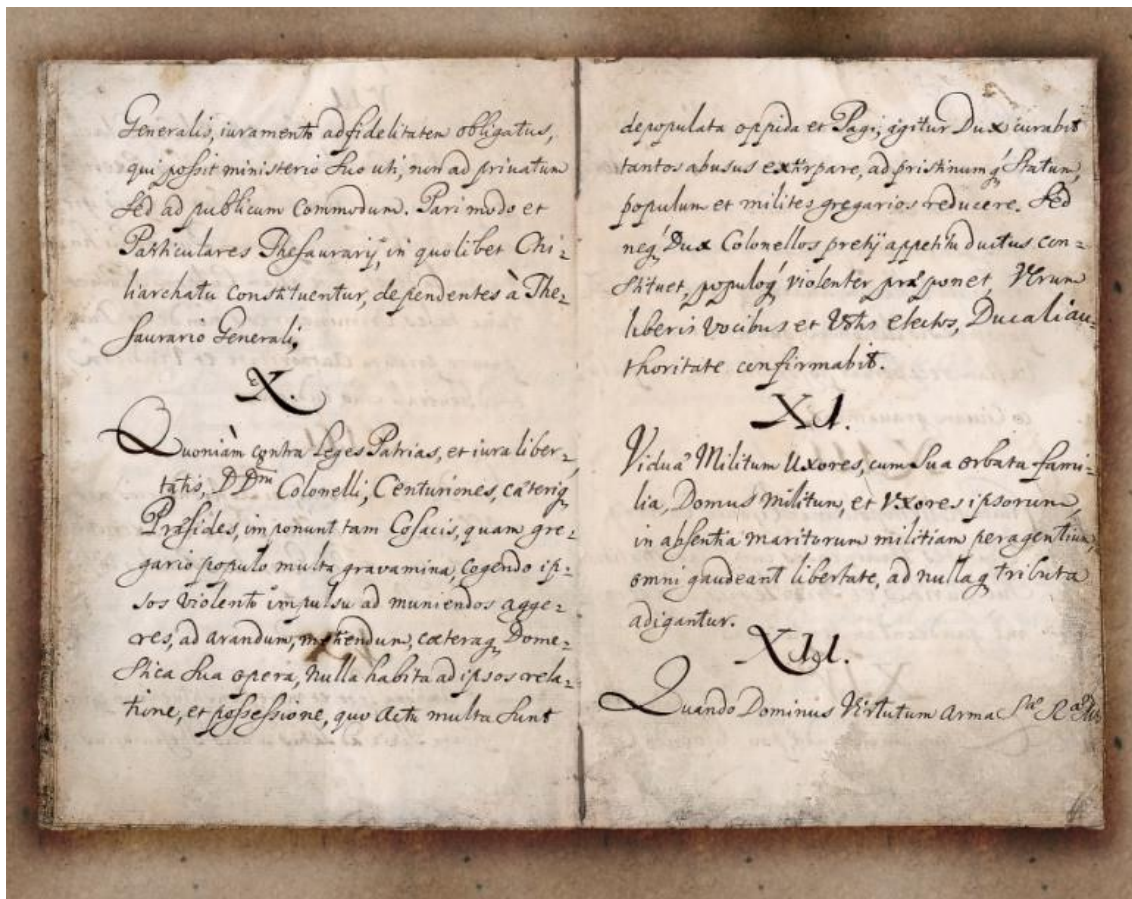

Учасники семінару змогли ознайомитись з експозицією наукової літератури з фондів Наукової бібліотеки університету, яку було підготовано та презентовано фахівцями наукової бібліотеки.

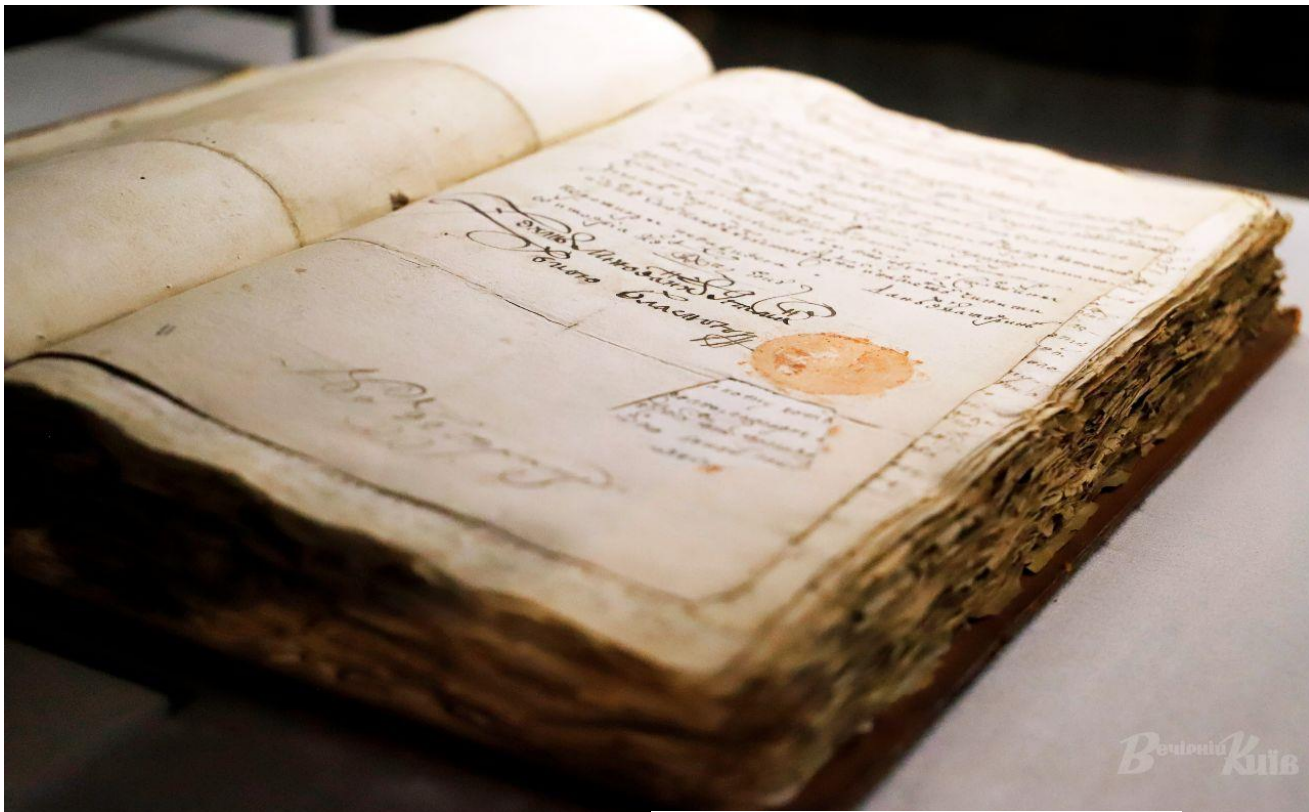

З науковими доповідями виступили наступні учасники:

1. **Норенко Христина** здобувачка фахової перед вищої освіти 2 к. 1 гр. ЮФК
тема доповіді – Правове становище України-Гетьманщини на початку XVIII ст.
2. **Вітковський Олег** здобувач фахової перед вищої освіти 2 к. 6 гр. ЮФК
тема доповіді – Пилип Орлик: велич особистості
3. **Алексаньян Катерина** здобувачка фахової перед вищої освіти 2 к. 1 гр. ЮФК
тема доповіді – Структура «Пактів й Конституцій законів і вольностей Війська Запорозького» та ідея розподілу влади
4. **Кучеренко Яна** здобувачка вищої освіти факультету Адвокатури та антикорупційної діяльності
тема доповіді – Пилип Орлик і його модель вільної, незалежної європейської держави
5. **Ковальчук Тетяна** здобувачка вищої освіти 1 к. факультету Адвокатури та антикорупційної діяльності
тема доповіді – Ідея розбудови соціальної держави і вільного народу «Пактах й Конституціях законів і вольностей Війська Запорозького»
6. **Работінській Артем** здобувач вищої освіти факультету прокуратури і слідства 1 к. 5 гр.
тема доповіді – «Пакти й Конституції законів і вольностей Війська Запорозького»: пам'ятка правової думки в Україні початку XVIII ст.
7. **Савін Артем** здобувач вищої освіти факультету прокуратури і слідства 1 к. 3 гр.
тема доповіді – Трактат «Вивід прав України» 1712 р. Пилипа Орлика: причини його розробки та загальна характеристика.
8. **Черних Вікторія** здобувачка вищої освіти факультету прокуратури і слідства 1 к. 5 гр.
тема доповіді – Значення «Пактів й Конституцій законів і вольностей Війська Запорозького» в історії українського державотворення.

Сторінки «Пактів і конституцій прав і вольностей Війська Запорозького», 1710 р. Національний архів Королівства Швеція, м. Стокгольм

Вечірній Київ

Оригінал Конституції Пилипа Орлика. Стокгольм, Національний архів Швеції

Вшанування пам'яті

Пам'ятний знак присвячений Пилипу Орлику в м. Крістіанстад, Швеція, 2011, автори: Крилов Борис та Сидорук Олесь

Пам'ятник Пилипу Орлику був встановлений у 2011 році у м. Києві до 15-ої річниці прийняття Конституції України. Пам'ятник виконаний з бронзи і знаходиться на перетині вулиць Пилипа Орлика та Липської. Автори – скульптор Анатолій Куц та архітектор Олег Стукалов.

Булава гетьмана Пилипа Орлика, XVIII ст. Публічна бібліотека міста Лінчопінг. Швеція.

Монета 10 гривень із зображенням Пилипа Орлика

Пам'ятник Конституції Пилипа Орлика в Бендерській фортеці

Підбиваючи підсумки до заходу Єфремова Н.В. зазначила, що : «Хоча договір не вступив у повну силу через несприятливу міжнародну ситуацію, протягом кількох років його положення частково діяли на теренах Правобережної України завдяки походам 1711 і 1713 військ Пилипа Орлика та визнанню його влади місцевим населенням. А також частково виконувався Військом Запорозьким Низовим до 1733 року в час перебування його в Олешках. За твердженням Дмитра Яворницького в Олешківській Січі «запорозькі козаки залишилися вірними своїй релігії і своїм законам. У цілому ж «Пакти і конституції законів та вольностей Війська Запорозького...» заклали основу розвитку українського конституціоналізму нової і новітньої доби і стали визначною історичною пам'яткою української та європейської політичної думки XVIII століття.

Учасники наукового семінару подякували організаторам за проведений захід та висловили побажання продовжити наукову дискусію з історії вітчизняного права.

Голова студ. наукового гуртка
з історії держави і права України
та зарубіжних країн, к.ю.н., доцент

Н. В. Єфремова